

**Szt. változások a 2020. évi CXVIII tv.
alapján, 2020-as üzleti év zárásának
kiemelt feladatai, a fejlesztési tartalék
és saját tőkevesztés számvitele**

Botka Erika osztályvezető PM

Szt. változások a 2020. évi CXVIII tv. alapján

Tőketartalék változásának elszámolása

- ▶ 2019. október 1-jei hatálybalépéssel módosult a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény.
- ▶ A módosult előírás alapján a cég a változásbejegyzési kérelemben – a tőkeleszállítás kivételével – meghatározhatja a cégadata változásának (így többek között a tőkeemelésnek) az időpontját.
- ▶ *A cégadat változásának időpontja határozza meg a könyvviteli elszámolás időpontját is.*

Tőketartalék változásának elszámolása

- ▶ Ennek megfelelően 2019. év végével módosult a jegyzett tőke változásának könyvelési időpontjára vonatkozó előírás, ugyanakkor nem változott a tőketartalék változásának könyvelési időpontjára vonatkozó előírás, amely ázsiós tőkeemelés esetén azonosan kezelendő a jegyzett tőke változásának könyvelésével.
- ▶ A módosítás szerint, ha a tőketartalék fedezeteként meghatározott eszköz átvétele a cégbejegyzésig, illetve a változás időpontjáig megtörtént, akkor a tőketartalék könyvelése a tőkeemeléstről szóló létesítő okiratnak,

Tőketartalék változásának elszámolása

- ▶ illetve módosításának *a cégjegyzékbe történt bejegyzése időpontjával, illetve ha a változás időpontja eltér a bejegyzés időpontjától, akkor a változás időpontjával történik.*
- ▶ *nem változott:* a tőketartalék fedezeteként meghatározott eszköz átvétele a bejegyzést követően történik, akkor a tőketartalék növekedését csak és kizárólag az eszköz átvételekor lehet elszámolni.
- ▶ **2020.11.27-től hatályos**

Elengedett osztaléktartozás

- ▶ Mivel a jóváhagyott osztalékot az eredménytartalék terhére kell elszámolni, ezért, ha a tulajdonos a gazdasági társaság ilyen jogcímen fennálló kötelezettségét annak kifizetése előtt elengedi, akkor azt közvetlenül *az eredménytartalék – mint eredeti forrás – javára kell elszámolni.*
- ▶ *Jövedelem (nyereség) minimum adóalapot befolyásol az elszámolás változása*
- ▶ **2020.11.27-től hatályos**

Nettó módon elszámolandó új gazdasági események

- ▶ A törvényi előírások alapján egyes, elsősorban az egyéb tételek, illetve a pénzügyi tételek között figyelembe veendő gazdasági események nettó módon kerülnek elszámolásra. Ezek esetében a beszámolóban az ügyletek nyeresége vagy vesztesége jelenik meg egyéb bevételként vagy egyéb ráfordításként, illetve pénzügyi műveletek bevételeként vagy ráfordításaként.
- ▶ Az új nettó elszámolás *az immateriális javak, a tárgyi eszközök, valamint a követelések értékesítésére vonatkozik.*
- ▶ *Jövedelem (nyereség) minimum adóalapot befolyásol az elszámolás változása.*

Átalakulás (egyesülés, szétválás) esetén a részesedések kezelése a tulajdonosnál

- ▶ A módosítás egyértelművé teszi, hogy átalakulásnál (egyesülésnél, szétválásnál) a *tulajdonosnál az átalakulás (egyesülés, szétválás) napját követő nappal kell a jogelőd társaságban megszűnt részesedést kivezetni és a jogutódban szerzett új részesedést a könyvekben felvenni.*
- ▶ **2020.11.27-től hatályos**

Formaváltásos átalakulásnál

- ▶ az átalakuló társaság megszűnik, így tulajdonosának a részesedése is megszűnik, azt a könyvekből ki kell vezetni
- ▶ de az átalakulással létrejövő társaságban részesedést szerez, azt állományba venni
- ▶ a szerzett részesedés értéke a jogelőd társaság végleges vagyonmérlege szerinti saját tőke tulajdoni hányad arányos része

Összeolvadásnál

- ▶ az összeolvadó társaságok megszűnnek, a tulajdonosok részesedése is megszűnik
- ▶ elszámolási szabály megegyezik a formaváltásos átalakulásnál leírtakkal

Beolvadásnál

- ▶ csak a beolvadó társaság szűnik meg, így csak a beolvadó társaság tulajdonosánál szűnik meg a részesedés
- ▶ elszámolási szabálya megegyezik a formaváltásos átalakulásnál leírtakkal
- ▶ az átvevő (a beolvasztó) társaság fő szabály szerint nem szűnik meg, így tulajdonosánál a részesedése sem szűnik meg (kivétel lehet)

Különválásnál

- ▶ különválás esetén megszűnik a társaság, így a tulajdonos részesedése is, amelyet a könyvekből ki kell vezetni
- ▶ de a különválással létrejövő társaságban részesedést szerez, amelyeket állományba kell venni
- ▶ a szerzett részesedés értéke a különválással megszűnő társaság végleges vagyonszármazéka szerinti saját tőke tulajdoni hányad része

Kiválásnál

- kiválás esetén a kiváló társaság jegyzett tőkéjének egy részét csoportosítják át, vagy
- az átcsoportosítás a tőketartalékból, az eredménytartalékból történik a jegyzett tőkébe
- az első esetben van arányosan megszűnő részesedés és van rá jutó végleges vagyonszerinti saját tőke is
- a második esetben csak új szerzett részesedés van

Példák (átalakulás társasági formaváltással)

- ▶ A cég 30%-ban tulajdonos B kft-ben. A cégben a B kft részesedésének könyv szerinti értéke 2.000eFt-tal szerepel a befektetett pénzügyi eszközök között, értékvesztést nem tart nyilván. A B kft átalakul zártkörű részvénytársasággá. A B kft, mint jogelőd végleges vagyonszármazékosztásában a saját tőke összege 10.000eFt, ebből a jegyzett tőke összege 3.000eFt. Mivel az átalakulás során külső tag is belépett a jogutód B zrt-be, ezért a B zrt. végleges vagyonszármazékosztásában a saját tőke összege 15.000eFt, ebből a jegyzett tőke összege 10.000eFt. Az átalakulás során a jogutód B zrt-ben az A cég tulajdoni aránya 20%-ra csökkent.

Példa megoldása:

- ▶ Az átalakulás során a jogelőd B kft megszűnik (a cégbíróság az átalakuláshoz kapcsolódóan törli a cégjegyzékből a B kft-t), így az A cég B kft-ben lévő részesedése is megszűnik, azt ki kell vezetni a könyvekből.
- ▶ Az A cég tulajdonos lesz a jogutód zrt-ben, a részvényeket így állományba kell venni. A számviteli törvény előírásából következően a részvényeket a jogelődben lévő, megszűnt részesedésre jutó, a jogelőd B kft végleges vagyonszármazéka szerinti saját tőke összegével azonos összegben kell állományba venni.

Példa megoldása:

- ▶ Az A cégnek a B kft-ben 30%-os tulajdoni aránya volt, a tulajdoni arányra jutó saját tőke $10.000\text{eFt} \times 0,3 = 3.000\text{eFt}$. A jogutód zrt-ben szerzett részvényeket így 3.000eFt-tal kell állományba venni.
- ▶ Számviteli elszámolás az A cégnél az átalakulás napját követő nappal
- ▶ B kft-ben lévő részesedés könyv szerinti értékének kivezetése:

Példa megoldása:

T 871. Részesedésekből származó ráfordítások,
árfolyamveszteségek 2.000eFt

K 17. Részesedések B kft 2.000eFt

- ▶ B zrt-ben lévő részesedés állományba vételének elszámolása

T 17. Részesedések B zrt 3.000eFt

K 971. Részesedésekből származó bevételek,
árfolyamnyereségek 3.000eFt

- ▶ a kivezetéshez kapcsolódó árfolyamkülönbözet elszámolása (könyv szerinti érték átvezetése)

Példa megoldása:

T 971. Részesedésekből származó bevételek,
árfolyamnyereségek 2.000eFt

K 871. Részesedésekből származó ráfordítások,
árfolyamveszteségek 2.000eFt

Példa (beolvadás)

- ▶ A cég 50%-ban tulajdonos B kft-ben. A cég B kft-ben lévő részesedésének könyv szerinti értéke 20.000eFt-tal szerepel a befektetett pénzügyi eszközök között, értékvesztést a részesedésekhez kapcsolódóan nem tart nyilván.
- ▶ A B kft beolvad C kft-be. Az A cég a C kft-ben 33%-os tulajdoni arányt szerez. A B kft, mint jogelőd végleges vagyonszármazékos mérlegében a saját tőke összege 20.000eFt, ebből a jegyzett tőke összege 10.000eFt. A C kft, mint jogutód végleges vagyonszármazékos mérlegében a saját tőke összege 30.000eFt, ebből a jegyzett tőke összege 20.000eFt.

Példa megoldása:

- ▶ A beolvadás során a jogelőd B kft megszűnik (a cégbíróság a beolvadáshoz kapcsolódóan törli a cégjegyzékből a B kft-t), így az A cég B kft-ben lévő részesedése is megszűnik, azt ki kell vezetni a könyvekből.
- ▶ Az A cég viszont tulajdonos lesz a jogutód C kft-ben, az üzletrészeket állományba kell venni. A számviteli törvény előírásából következően az üzletrészeket a jogelődben lévő, megszűnt részesedésre jutó, a jogelőd B kft végleges vagyonszárművelése szerinti saját tőke összegével azonos összegben kell állományba venni.

Példa megoldása:

- ▶ Az A cégnek a B kft-ben 50%-os tulajdoni aránya volt, a tulajdoni arányra jutó saját tőke $20.000\text{eFt} \times 0,5 = 10.000\text{eFt}$. A jogutód C kft-ben szerzett üzletrészeket így 10.000eFt-tal kell állományba venni.
- ▶ Számviteli elszámolás az A cégnél a beolvadás napját követő nappal:

B kft-ben lévő részesedés könyv szerinti értékének kivezetése

T 871. Részesedésekből származó ráfordítások,

árfolyamveszteségek

20.000eFt

K 17. Részesedések B kft

20.000eFt

Példa megoldása:

- ▶ C kft-ben lévő részesedés állományba vételének elszámolása

T 17. Részesedések C kft 10.000eFt

K 971. Részesedésekből származó bevételek,
árfolyamnyereségek 10.000eFt

- ▶ a kivezetéshez kapcsolódó árfolyamkülönbség elszámolása
(bevétel átvezetése)

T 971. Részesedésekből származó bevételek,
árfolyamnyereségek 10.000eFt

K 871. Részesedésekből származó ráfordítások,
árfolyamveszteségek 10.000eFt

Lekötött tartalék képzése

- ▶ a módosítás előírja, hogy a *lekötött tartalékban fedezetet kell teremteni az átalakulással közvetlenül összefüggően keletkező olyan adófizetési kötelezettségekre is, amelyek a jogutódot terhelik* (például, ha kiválás során a kivált gazdasági társaság az eszközeit felértékeli, akkor a kivált gazdasági társaságnak – nem kedvezményezett átalakulás esetén – társasági adófizetési kötelezettsége keletkezik, melyre a vagyonszármazékos mérlegben, a saját tőkében – lekötött tartalék képzésével – fedezetet kell biztosítani)
- ▶ **2020.11.27-től hatályos**

Közzétételi határidőben bekövetkező változás

- ▶ *a tőzsdei kibocsátók esetében* az érintettekre vonatkozó tőkepiaci jogszabályok, a közzététel tekintetében, a mérlegfordulónapot követő negyedik hónap utolsó napjáig terjedő határidőt írnak elő, a kozzetetelek.hu internetes felületen.
- ▶ a közzététel azonos tartalmának biztosítása érdekében a módosítás e vállalkozók esetében egységesíti a törvény a közzétételek határidejére vonatkozó előírásokat a *mérlegfordulónapot követő negyedik hónap utolsó napjában*

Létszámfogalmak módosítása

- ▶ a számviteli törvény hatályos előírásai a különböző határértékek számításánál részben eltérő létszámfogalmakat (átlagos létszám, átlagos statisztikai létszám, átlagos állományi létszám) használnak.
- ▶ a jövőben egységesen *az „átlagos létszám” fogalmat kell használni.*

Alkalmazhatóság (átmeneti szabályok)

- ▶ A módosításokat először a 2021. évben induló üzleti évről készített beszámolóra kell alkalmazni, azzal,
- ▶ hogy azokat a 2020. évben induló üzleti évről készített beszámolóra is alkalmazni lehet.

2020-as üzleti év zárásának kiemelt feladatai

Koronavírus hatásainak számviteli kezelése

- ▶ új tevékenységek indítása (online kereskedelem, stb.)
= alapítás-átszervezés költségének minősül, így el lehet dönteni, hogy aktiválja-e vagy sem a cég a felmerült költségeket
- ▶ a termelő tevékenységek időszakos leállítása
= tervek szerinti értékcsökkenés megváltoztatásának lehetősége, az állásidőre elszámolt tervek szerinti értékcsökkenés nem lehet a közvetlen önköltség része
= állásidőre fizetett bér szintén nem lehet a közvetlen önköltség része
= dolgozó elbocsátások miatti végkielégítés szintén nem lehet a közvetlen önköltség része
- ▶ felfüggesztett hitelkamatokat az általános szabályok szerint el kell számolni (a jogszabály csak a fizetési kötelezettséget halasztotta el)

Koronavírus hatásainak számviteli kezelése

- ▶ Mennyiségi felvétellel történő leltározást hogyan lehet úgy megoldani, hogy a személyes kontaktusok száma minél kisebb legyen
- ▶ Vállalkozás folytatásának az elve fennáll-e (ha nem, akkor a kiegészítő mellékletben külön információkat megadni)
- ▶ Mérlegkészítés időpontjának a megváltoztatása
- ▶ Ha kellett a járvány miatt számviteli politikát módosítani, akkor a kiegészítő mellékletben be kell mutatni
- ▶ Ha a 2020-as év adatai a 2019-es üzleti évvel nem összehasonlíthatóak a járvány miatt, akkor a kiegészítő mellékletben be kell mutatni

Project cégek elszámolási szabályai

- ▶ Az aktív és a passzív időbeli elhatárolás alkalmazásával kell összhangba hozni az árbevétel elszámolását és a kapcsolódó költségek, ráfordítások elszámolását a tényleges teljesítésnek megfelelően, függetlenül a számlázástól, annak módjától.
- ▶ Tehát árbevétel elhatárolásról és nem költség elhatárolásról van szó
- ▶ Az új elszámolási szabályokhoz a törvény meghatározza a **szereződés azon elszámolási egységének** a fogalmát, amelyre a teljesítés szintjét a vállalkozó méri és amelyre a számviteli elszámolásait alapozza.

Szerződés elszámolási egysége

- ▶ Az a jogilag egy egységet képező szerződés egésze (a szerződés összes részteljesítése, összes teljesítési kötelme együttesen, függetlenül attól, hogy a szerződés egy vagy több részteljesítést, teljesítési kötelmet tartalmaz), vagy bizonyos feltételek teljesülése esetén az ilyen szerződések egy csoportja.
- ▶ A szerződések egy csoportját akkor kell egyetlen elszámolási egységként kezelni, **ha a szerződések csoportjának feltételeit egyetlen csomagban tárgyalták**, ha a szerződések egymással szoros kapcsolatban állnak (időben és a tartalom szempontjából is) és a csoportba tartozó minden egyes szerződést ugyanazon a megrendelővel, megrendelőikkel kötik.

Szerződés elszámolási egysége

- ▶ A fogalomnak fontos eleme, hogy a szerződésnek a megrendelő által meghatározott jellemzőkkel rendelkező termék vagy szolgáltatás létrehozására és értékesítésére kell irányulnia (azaz a ***szerződéses feltételeket a megrendelő határozza meg***).
- ▶ A szerződés elszámolási egységének ***a teljesítésével arányosan (a teljesítési fok arányában) kell elszámolni a nettó árbevételt***, és az összemérés elvével összhangban az így meghatározott nettó árbevételnek megfelelő költségeket, ráfordításokat.

Teljesítési fok fogalma

- ▶ A teljesítési foknak a ténylegesen elvégzett szerződéses munkáknak a szerződés szerint elvégzendő összes munkához viszonyított – a számviteli politikában meghatározott módszer szerinti – arányát kell kifejeznie.
- ▶ A teljesítési fokot többféle módon lehet meghatározni.
- ▶ *A vállalkozónak az elvégzett munkák megbízható becslésére alkalmas módszert kell alkalmaznia.*

Teljesítési fok

A szerződés jellegétől, a körülményektől függően a ***teljesítési fok meghatározásának lehetséges módszerei:***

- ▶ az elvégzett munka felmerült költségeinek a szerződéses munka becsült összes költségéhez viszonyított aránya;
- ▶ az elvégzett munka felmérése; vagy
- ▶ a szerződéses munka egy fizikai részének teljesítése.

Teljesítési fok

- ▶ Amennyiben a teljesítési fokot a szerződés elszámolási egysége felmerült szerződéses költségeinek az összes szerződéses költséghez viszonyított aránya alapján határozzák meg, akkor e tekintetben a szerződés elszámolási egységének költségeit kell figyelembe venni.
- ▶ *A teljesítéshez még fel nem használt (be nem épített) anyagokat készletként kell kimutatni* mindaddig, amíg azokat fel nem használják, vagy egyéb jogcímen (például selejt) ki nem vezetik.

Teljesítési fok

- ▶ Amennyiben a teljesítési fokot a szerződés elszámolási egysége felmerült szerződéses költségeinek az összes szerződéses költséghez viszonyított aránya alapján határozzák meg, akkor a teljesítési fok meghatározásában a teljesítéshez ***még fel nem használt anyagok nem vehetők figyelembe***, amíg azokat a szerződés teljesítéséhez fel nem használják, tekintve, hogy addig ezen anyagok tekintetében nem történik tényleges munkavégzés.

Ellenérték

- ▶ A szerződés elszámolási egységének ellenértékéből az előző üzleti év(ek)ben és a tárgyévben együttesen árbevételként elszámolt összeg meg kell, hogy egyezzen a szerződés elszámolási egysége – általános forgalmi adót nem tartalmazó – teljes szerződéses ellenértékének a teljesítési fok arányában meghatározott összegével.
- ▶ A szerződés elszámolási egysége – általános forgalmi adót nem tartalmazó – teljes szerződéses ellenértékének mérlegfordulónapi teljesítési fok arányában számított összege, valamint a szerződés elszámolási egységére már elszámolt árbevétel közötti különbséget aktív időbeli elhatárolásként vagy passzív időbeli elhatárolásként kerül kimutatásra az árbevétel növelésével vagy csökkentésével egyidejűleg.

Ellenérték időbeli elhatárolása

- ▶ ***Aktív időbeli elhatárolásként*** kell kimutatni a szerződés elszámolási egységeteljes szerződéses ellenértékének mérlegfordulónapi teljesítési fok arányában számított összege azon részét, amely meghaladja a szerződés elszámolási egységével kapcsolatban az előző üzleti év(ek)ben és a tárgyévben együttesen elszámolt nettó árbevételt.
- ▶ ***Passzív időbeli elhatárolásként kell kimutatni*** a szerződés elszámolási egységével kapcsolatban az előző üzleti év(ek)ben és a tárgyévben együttesen elszámolt nettó árbevételnek azt a részét, amely meghaladja a szerződés elszámolási egysége teljes szerződéses ellenértékének mérlegfordulónapi teljesítési fok arányában számított összegét.

Következmény

- ▶ Ha a feltételek és körülmények változatlanok, akkor egy többéves projekt esetén ***az egyes üzleti években azonos lesz az árbevétel-arányos nyereség (nyereséghányad)***, amely a szerződés elszámolási egysége egészének nyereségét tükrözi.
- ▶ ***Ha az elszámolás nem ezt tükrözi, akkor nem jó a teljesítési fok választott módszere!!***
- ▶ A feltételek és körülmények változásának hatása (pl. szerződésmódosítás, az összes szerződéses költség összegére, a teljes szerződéses árbevétel összegére vonatkozó becslés) a változás üzleti évében kerül elszámolásra.

Következmény

- ▶ egy szerződés elszámolási egységéhez kapcsolódóan ***befejezetlen termelés, befejezetlen szolgáltatás, továbbá félkész vagy késztermék csak a kapcsolódó árbevétel elszámolásáig (amely nem feltétlenül esik egybe a számlázással) mutatható ki készletként.***
- ▶ befejezetlen termelés, befejezetlen szolgáltatás, továbbá félkész vagy késztermék ***csak az évközi időszakokban szerepelhet a mérlegben,*** a mérleg fordulónapján a szerződés elszámolási egységéhez kapcsolódóan ilyen tételek nem mutathatók ki.

Alkalmazhatóság

- ▶ Az új előírásokat a már 2020. január 1-jét megelőzően megkötött szerződésekre is alkalmazni lehet azzal, hogy ez utóbbiak esetében a szerződés elszámolási egységére vonatkozó, egymáshoz kapcsolódó módosítások egyidejűleg alkalmazandóak.

Példa projekt elszámolásra

- ▶ Egy gazdasági társaság építőipari kivitelezéssel foglalkozik. A társaság számviteli politikájában úgy döntött, hogy a teljesítési fokot az elvégzett munka felmerült költségeinek a szerződéses munka becsült összes költségéhez viszonyított aránya alapján határozza meg. A társaságot a megrendelője 2020-ban megbízza egy gyárépület kivitelezésével nettó 1.000 millió Ft értékben (az ügylet az áfa tv. előírása alapján fordított adózás alá esik), a szerződés két részteljesítést tartalmaz. A vállalkozói szerződés szerint a társaság első részteljesítésként 2020-ban nettó 500 millió Ft-ot, 2021-ben a munka befejezésekor pedig a második nettó 500 millió Ft-ot számlázhatja a megrendelő felé. A társaság két alvállalkozónak adta ki a szerződés teljesítését. Az egyik alvállalkozó szerződés szerint az alapozási és mélyépítési munkákat nettó 360 millió Ft-ért, a másik alvállalkozó a szerkezetépítési munkákat nettó 540 millió Ft-ért vállalta. Így a gyárépület, mint szerződés elszámolási egységnek a szerződés szerint várható teljes összköltsége 900 millió Ft, a várható eredmény 100 millió Ft nyereség.

Példa projekt elszámolásra

- ▶ 2020. decemberében a szerződés szerint kiszámlázásra kerül az első részteljesítés nettó 500 millió Ft összegben. A társaságnak 2020. decemberi teljesítéssel az alvállalkozó beszámlázza az alapozási és mélyépítési munkákat nettó 360 millió Ft-ért. A szerkezetépítési munkákat a társaságnak a másik alvállalkozó 2021-ben számlázza és 2021-ben állítja ki a társaság a megrendelő felé a második részteljesítésről a nettó 500 millió Ft összegű részszámlát.

Példa megoldása:

- ▶ A példa alapján megállapítható, hogy az adott szerződés nyereség hányada az árbevétel 10%-a. Így a számvitel elszámolásnak a 2020-as és a 2021-es üzleti években is ezt a nyereséghányadot kell tükröznie, függetlenül attól, hogy a társaság számlázása a szerződés szerint a megrendelő felé hogyan történik.

Példa projekt elszámolásra

- ▶ A társaság számviteli politikájában a teljesítési fokot az elvégzett munka felmerült költségeinek a szerződéses munka becsült összes költségéhez viszonyított aránya alapján határozza meg. A gyárépítésre vonatkozó költségvetés alapján a 2020-as üzleti évre vonatkozóan a teljesítési fok: $(360 \text{ millió Ft} : 900 \text{ millió Ft}) \times 100 = 40\%$.
- ▶ Így a 2020. üzleti évre vonatkozóan a szerződés szerinti ellenérték 40%-a, azaz 400 millió Ft ($1.000 \text{ millió Ft} \times 0,4$) kerülhet elszámolásra. A szerződés alapján azonban 500 millió Ft került kiszámlázásra, így a 2020. üzleti év zárása keretében a mérlegfodulónapon 100 millió Ft árbevétel időbelileg el kell határolni.

Példa projekt elszámolásra (számlaösszefüggések)

- ▶ 2020. évben

Az árbevétel elszámolása a szerződés szerint teljesítés időpontjával, számla alapján

T 31. Vevők 500 millió Ft

K 91-94. Értékesítés nettó árbevétele 500 millió Ft

- ▶ Az alvállalkozó által számlázott alapozási és mélyépítési munkák elszámolása a szerződés szerinti teljesítés időpontjával, számla alapján

T 52. Igénybe vett szolgáltatások 360 millió Ft

K 45. Szállítók 360 millió Ft

- ▶ Mérlegfordulónapon nem a 2020. üzleti évet illető árbevétel időbeli elhatárolása

T 91-94. Értékesítés nettó árbevétele 100 millió Ft

K 48. Passzív időbeli elhatárolások 100 millió Ft

Példa projekt elszámolásra (számlaösszefüggések)

2021. évben

- ▶ Az árbevétel elszámolása a szerződés szerint teljesítés időpontjával, számla alapján

T 31. Vevők 500 millió Ft

K 91-94. Értékesítés nettó árbevétele 500 millió Ft

- ▶ Az alvállalkozó által számlázott szerkezetépítési munkák elszámolása a szerződés szerinti teljesítés időpontjával

T 52. Igénybe vett szolgáltatások 540 millió Ft

K 45. Szállítók 540 millió Ft

- ▶ A passzív időbeli elhatárolás feloldása

T 48. Passzív időbeli elhatárolások 100 millió Ft

K 91-94. Értékesítés nettó árbevétele 100 millió Ft

Céltartalék képzés új szabályai

- ▶ a ténylegesen már megkötött, hátrányos szerződésekből származó jövőbeni veszteségekre képezni kell céltartalékot
- ▶ olyan szerződésekre, amiből biztos, hogy a veszteség bekövetkezik
- ▶ a céltartalék képzés kiterjesztésre került a szerződés elszámolási egységére is

Céltartalék képzés

- ▶ ha a szerződés elszámolási egységének összes szerződéses költsége várhatóan meghaladja a szerződés elszámolási egységének teljes szerződéses árbevételét, akkor a különbözet összegében fennálló várható veszteséget (vagy a szerződés felmondásának, nem-telejesítésének költségét, ha ez kisebb, mint a szerződés teljesítéséből várható veszteség) ***azonnal el kell számolni az eredményben.***
- ▶ a várható veszteség azon részét kell céltartalékként kimutatni, amely a mérlegfordulónapot követő

Céltartalék képzés

teljesítéseken fog várhatóan felmerülni (mivel a mérlegfordulónapi teljesítési foknak megfelelő arányos várható veszteség a szerződés elszámolási egységére már elszámolásra kerül az eredményben a teljesítési foknak megfelelő árbevétel és az ezt meghaladó, kapcsolódó költségek, ráfordítások különbözeteként).

- ▶ a várható veszteség azon részét kell céltartalékként kimutatni, amely a mérlegfordulónapot követő teljesítéseken fog várhatóan felmerülni

Példa céltartalék képzésére

- ▶ Egy társaság a 2020. üzleti év elején 5 éves beszállítói szerződést kötött autóalkatrész szállítására, előre rögzített évi 100 000 darab mennyiségben és 18 ezer forint egységáron. A szerződés nem teljesítése esetén a hátralévő teljesítés értékének 10 %-a kötbérként érvényesíthető.
- ▶ A 2020. üzleti évben (év közben) azonban az autóalkatrészek előállításának költsége igen jelentősen megnövekedett az alapanyagok világpiaci árának növekedése miatt.

Példa céltartalék képzésére

- ▶ Ennek eredményeként a szerződés teljesítése 2020-ban még várhatóan kisebb nyereséget eredményez, de a hátralévő 4 évben – az alapanyagok áremelkedésének tartós tendenciája miatt – alkatrészenként 1 ezer forint veszteség várható. Kell-e ilyen esetben céltartalékot képezni a várható veszteségre?
- ▶ **Megoldás:** a kérdéses beszállítói szerződés hátrányos szerződésnek minősül, a szerződés szerinti teljesítés várható vesztesége, 2021-2024. években 400 millió forint (4 x 100 000 db x 1eFt/db).

Példa céltartalék képzésére

- ▶ A szerződés nem teljesítése esetén fizetendő kötbér 720 millió forint ($4 \times 100\,000 \text{ db} \times 18 \text{ eFt/db} \times 0,1$).
- ▶ A szerződésből várhatóan bekövetkező veszteség (a két összeg közül a kisebbik) 400 millió forint.
- ▶ A számviteli törvény új céltartaléokra vonatkozó előírását a 2020. évben kezdődő üzleti évre kötelező alkalmazni, így a 2020. üzleti évi beszámolóban, ha az alapanyagok beszerzési árára vonatkozó várakozások nem változnak, e tekintetben 400 millió forint céltartalékot kell képezni.

Kis értékű tárgyi eszközök értékhatár emelése

- ▶ 100eFt 200eFt-ra változott 2020-tól
- ▶ Értékhatár emelése számviteli politikai döntést igényel
- ▶ Döntésnél indokolt mérlegelni, hogy a megemelt értékhatárt elbírja-e az eredmény
- ▶ A számviteli politika módosítását a kiegészítő mellékletben be kell mutatni

Kapott támogatások elszámolása

Támogatási előlegek

- kötelezettségként kell kimutatni, mint más kapott előleget
- csak, ha véglegessé válik, akkor jelenhet meg bevételként, saját tőke növekedéseként
- véglegessé válik, ha a támogatott az előleggel elszámol (mérlegkészítés időpontjáig kell elszámolni, hogy adott üzleti évben bevételbe, saját tőkébe elszámolható legyen)

Támogatás megelőlegezése hitelből

a hitelt kötelezettségként kell kimutatni

Fejlesztésre kapott támogatások

Lehetnek:

- pénzben folyósított támogatások
- eszközben kapott támogatás
- elengedett kötelezettség
- átvállalt tartozás

Pénzben kapott támogatások:

- befolyhatnak egy összegben vagy részletekben
  - aktiválás előtt, vagy után
-

Tőketartalékba kerülő támogatások

Jogszályi rendelkezés alapján lehet

- ▶ a szakképzési alapból kapott fejlesztési (beruházási) támogatások [2011. évi CLV. törvény 22.§-ának (1) bekezdése *2020-tól hatályon kívül van*, de még lehetnek kifizetések korábbi szerződés alapján],
- ▶ az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló beruházásokhoz kapott fejlesztési támogatások [55/2019. (XII. 10.) AM rendelet]
- ▶ *Mérlegfordulónapig befolyt támogatást lehet elszámolni*

Tőketartalékba kerülő támogatások

- ▶ Amennyiben a támogatást feltételekhez kötötten folyósították, akkor ezzel egyidejűleg a támogatás összegét ***lekötött tartalékba*** kell helyezni (pl. 5 éves üzemeltetési feltételnél 5 évig van lekötés)
- ▶ Lekötött tartalék a visszafizetendő összeg erejéig és a feltétek teljesítéséig van
- ▶ A vállalkozás amennyiben a támogatási feltételeket nem teljesíti, akkor a támogatás egy részét, vagy egészét vissza kell fizetnie. Ezen támogatások ***visszafizetése tőketartalék terhére*** történik, pénzügyi rendezéskor

Bevételeként elszámolandó fejlesztési támogatások

- ▶ Minden fejlesztési támogatást, annak pénzügyi rendezésekor, ha az előbb leírtak figyelembevételével tőketartalékba jogszabályi rendelkezés alapján nem kerülhetnek ***egyéb bevételeként*** kell elszámolni (feltéve, hogy tárgyi eszköz, immateriális jószág beszerzésére adják)
- ▶ Tartós részesedés vásárlására kapott fejlesztési támogatást ***Részesedésekből származó bevételeként, árfolyamnyereségeként*** kell elszámolni

Bevételeként elszámolandó fejlesztési támogatások

- ▶ ha a támogatás a következő üzleti évben, de a ***mérlegkészítés időpontja előtt folyik be***, de a fejlesztésből megvalósuló eszközt előző év(ek)ben használatba vették (aktiválták) és így értékcsökkenési leírást számoltak már el, ***akkor sem lehet a támogatást megelőző üzleti évre elszámolni*** (a költségek, ráfordítások ellentételezése csak a befolyás üzleti évétől kezdődik, nincs önellenőrzés)

Bevételeként elszámolandó fejlesztési támogatások

- A bevételként elszámolt támogatást ***időbelileg el kell határolni.***
- A támogatásonként kimutatott halasztott bevételt a fejlesztés során megvalósított eszköz bekerülési értékének, illetve bekerülési értéke arányos részének ***költségkénti, illetve ráfordításkénti elszámolásakor kell megszüntetni.*** Meg kell szüntetni a fejlesztési támogatás miatt kimutatott halasztott bevételt a ***visszafizetendő támogatás előírásakor is.***

Támogatás visszafizetésének elszámolása

- felmerüléskor kell elszámolni
egyéb ráfordításként és kötelezettségként
- kapcsolódó tétel:
az elhatárolt támogatás összegének feloldása egyéb
bevételebe
nincs önrevízió lezárt üzleti évek tekintetében

Költség-ráfordítás ellentételezésére kapott támogatások

Jogszabály alapján járó támogatások

- Egyéb bevételként kell elszámolni
- Megkapott (befolyt), illetve
- Az üzleti évhez kapcsolódóan a mérlegkészítés időpontjáig - a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően - igényelt (járó) támogatás, juttatás összege, *ha az biztosan jár, illetve, ha várhatóan a jogszabályi előírásokat teljesítik*
- Költség még nem merült fel, akkor az egyéb bevételt el kell határolni

Költség-ráfordítás ellentételezésére kapott támogatások

Egyéb támogatások (pályázat keretében kapott támogatások)

- ▶ *ha a vállalkozó bizonyítani tudja, hogy teljesíteni fogja a támogatáshoz kapcsolódó feltételeket és valószínű, hogy a támogatást meg fogja kapni, elszámolható*
- ▶ Az aktív időbeli elhatárolást a kapott támogatás elszámolásakor, illetve a támogatás megghiúsulásakor kell megszüntetni (nincs önrevízió)
- részben felmerült költségekre a támogatási szerződés arányában kell a bevételt elszámolni

Mérlegfordulónapi értékelések

Követelések értékvesztése

- ▶ Egyedi minősítés (adóst kell minősíteni és nem a számlákat):
  - mérlegkészítéskori adatok alapján
  - fordulónapon fennálló, mérlegkészítésig be nem folyt követeléseknél
  - Korosítási listák problémája

T 86. Egyéb ráfordítások – K 318. Vevők értékvesztése

T 318. Vevők értékvesztése – K 96. Egyéb bevételek

Csak mérlegfordulónapon lehet elszámolni, évközi gazdasági esemény nem lehet

Kis összegű követelések értékvesztése

- ▶ A kisösszegű követelések közé besorolt követelések esetében az értékvesztés megállapítása a csoportba besorolt összes követelésre vonatkozik, azaz ***a csoport fizetőképességét***, illetve fizetéseképtelenségét ***kell minősíteni***.
- ▶ Ebben az esetben – mivel egyedileg nem az adós kerül minősítésre – a ***becslési módszertant kell szabályozni***. (Pl. ilyen becslési módszer lehet, hogy a megelőző két-három üzleti év kisösszegű követeléseinek befolyási átlagszámai alapján történik az értékvesztés képzése, illetve visszaírása.)

Készletek értékelése

- ▶ Piaci érték alakulása (értékvesztésnél figyelembe kell venni a piaci árak alakulását is)
- ▶ Tartós, jelentős értelmezése
- ▶ Figyelembe kell venni azt is, hogy a piaci érték véglegessé válik (következő év értékesítési árai, vagy a mérlegkészítés időpontjáig tényleges értékesítés árai)
- ▶ Értékvesztés elszámolásánál figyelembe kell venni még: szállítási feltételek, szabványok előírásait, minőségi feltételeket, rendeltetésének nem felel meg, megrongálódott, stb.

Értékpapírok, részesedések értékvesztése

Kamatozó értékpapírok értékvesztése

Kamatozó értékpapírok piaci értékének meghatározása során figyelembe kell venni:

- ▶ az értékpapír felhalmozott kamattal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, piaci értékét, annak tartós tendenciáját,
- ▶ az értékpapír kibocsátójának piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, a kibocsátó a lejáratkor a névértéket és a halmozott kamatot ki tudja-e fizetni, illetve milyen mértékben tudja majd kifizetni.

Kamatozó értékpapírok értékvesztése

- ▶ a hitelviszonyt megtestesítő, rövid lejáratú (éven belüli, illetve egy éves lejáratú) értékpapír beszerzési értéken (a vételár részét képező kamattal csökkentett vételáron) értékelhető mindaddig, amíg a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor várhatóan a névértéket (és a felhalmozott kamatot) megfizeti.
- ▶ Devizás értékpapírnál az értékvesztés összegét, illetve az értékvesztés visszairását devizában kell megállapítani, majd a nyilvántartási devizaárfolyamon kell azt forintra átszámítva elszámolni, majd utána kell a mérlegfordulónapi devizás ártértékelés árfolyamváltozását megállapítani.

Kamatozó értékpapírok értékvesztése

- ▶ Amennyiben a kamatozó értékpapír mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a könyv szerinti értéke, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszaírással csökkenteni kell.
- ▶ *Az értékvesztés visszaírásával az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a beszerzési értéket*, illetve ha a beszerzési érték magasabb a névértéknél (névérték felett vásárolt értékpapírnál), az értékvesztés visszaírásával az értékpapír könyv szerinti értéke *nem haladhatja meg az adott értékpapír névértékét*.

Részesedések értékvesztése

A részesedés piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- ▶ a gazdasági társaság tartós piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, a befektetés (felhalmozott) osztalékkal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, annak tartós tendenciáját,
- ▶ a megszűnő gazdasági társaságnál a várhatóan megtérülő összeget,
- ▶ a gazdasági társaság saját tőkéjéből a befektetésre jutó részt.

Külföldi pénzürtékre szóló befektetés esetén a számviteli törvény 60. § szerinti, az üzleti év mérlegfordulónapjára vonatkozó választott devizaárfolyamon átszámított Ft értéken.

Részesedések értékvesztése

A piaci érték meghatározásának módszere, a tartósság feltételei:

- ▶ *Tőzsdén jegyzett részesedések (részvények) esetén tőzsdei árfolyam alapján:*

ha az értékpapír tőzsdei árfolyama a mérlegkészítés időpontját megelőzően legalább egy éven túl alacsonyabb a könyv szerinti értéknél, vagy a piaci trendek alapján várhatóan egy éven túl alacsonyabb lesz az ár, vagy mérlegkészítés időpontjáig ismert az eladási ár, amely ár alacsonyabb a könyv szerinti értéknél.

Részesedések értékvesztése

- ▶ *Tőzsdén kívül, elismert piacon forgalmazott részesedések esetén a tőzsdén kívüli elismert árfolyam alapján:*

= OTC árfolyam figyelembevételével, ha a részesedés értékesítési (átlag) árai, árajánlatok a mérlegkészítés időpontját megelőzően legalább egy éven túl alacsonyabbak a könyv szerinti értéknél, vagy mérlegkészítés időpontjáig ismert az eladási ár, amely ár alacsonyabb a könyv szerinti értéknél.

Részesedések értékvesztése

Tőzsdén nem jegyzett, elismert piacon nem forgalmazott részesedések esetén:

- ▶ a kibocsátó piaci megítélése a mérlegkészítést megelőző egy évben romlott,
- ▶ a kibocsátó fizetéseképtelensége, ellene indított csőd- vagy felszámolási eljárás esetén (ha a mérlegkészítés időpontjáig az eljárás elindult és a megszűnéskor várhatóan a befektetés könyv szerinti értéke a felszámoló vagy más illetékes személy nyilatkozata nem térül meg).

Részesedések értékvesztése

- ▶ *a kibocsátó megelőző két üzleti éve mérlegének saját tőke/jegyzett tőke aránya* alacsonyabb mind a két évben a részesedés könyv szerinti értékénél.
- ▶ Amennyiben a kibocsátó saját tőkevesztése csak egy évben következett be, bármekkora is a tőkevesztés, a tartósság feltétele önmagában nem teljesül, ezért ebben az esetben nem lehet értékvesztést elszámolni.
- ▶ Értékvesztés elszámolásánál figyelembe kell venni, ha a piaci érték csökkenése véglegesség válik (pl. a részesedésre a mérlegkészítés időpontjáig opciós eladási szerződést kötöttek, melyben az eladási ár alacsonyabb a könyv szerinti értéknél (le kell értékelní a részesedést)

Részesedések értékvesztése

- ▶ Ha a kibocsátó a jegyzett tőkén felüli saját tőke (tőketartalék, eredménytartalék) javára jegyzett tőkét szállít le, ezáltal a tulajdonosnál a részesedés névértéke csökken, önmagában ez az értékvesztés elszámolását nem alapozza meg.
- ▶ Ha a jegyzett tőke leszállítása veszteségrendezés céljából következik be, a tulajdonosnál akkor lehet a részesedésre értékvesztést elszámolni, ha tartósan a saját tőke/jegyzett tőke aránya alacsonyabb mind a két évben (a tárgyévben és a tárgyévet megelőző üzleti évben is) a részesedés könyv szerinti értékénél, illetve ha a piaci érték csökkenése véglegessé válik.

Részesedések értékvesztése

- ▶ ***Részesedést értékelni*** a saját tőke/jegyzett tőke arány alapján a ***tulajdonos által elfogadott beszámoló (esetleg közbenső mérleg) alapján lehet***. Így a tárgyévi beszámoló összeállítása során a kibocsátó tárgyévi beszámolója akkor használható fel, ha azt a kibocsátó tulajdonosai a mérlegkészítés időpontjáig elfogadták.
- ▶ az értékvesztés összegét, az értékvesztés visszairását devizában kell megállapítani, akkor azt a nyilvántartási devizaárfolyamon kell forintra átszámítva elszámolni. Ezt követően kell a mérlegfordulónapi árfolyamváltozás hatását megállapítani és elszámolni.

Példa külföldi pénzürtékre szóló részesedés értékelésére

- ▶ A vállalkozás egy magyar kft üzletrészét megvásárolta 12.000 eFt-ért. A megvásárolt társaság euróban vezeti könyveit, így a cégbíróságon a jegyzett tőkéje euróban bejegyzett. A megvásárolt részesedés a számviteli törvény előírása alapján devizás *(eurós) részesedésnek minősül*, függetlenül attól, hogy azt a vállalkozás Ft-ért vásárolta.
- ▶ Így a részesedést a könyvekben devizás befektetésként kell kimutatni, vásárláskor meg kell határozni annak euróban számított bekerülési értékét.

Példa külföldi pénzürtékre szóló részesedés értékelésére

- ▶ A vásárlás időpontjában a – számviteli politika szerinti – Ft/EUR árfolyam 300 Ft/EUR, így részesedés bekerülési értéke euróban 40.000 EUR.
- ▶ Ha erre a részesedésre mérlegfordulónapon értékvesztést kell elszámolni, akkor a számviteli törvény hivatkozott előírása alapján az értékvesztés összegét euróban kell meghatározni.
- ▶ Ha például az értékvesztés mértéke 50%, akkor a részesedésre 20.000 EUR értékvesztést kell elszámolni.

Példa külföldi pénzürtékre szóló részesedés értékelésére

- ▶ A részesedés értékvesztésének a Ft értékét a részesedés könyv szerinti árfolyamán kell meghatározni, azaz 300 Ft/EUR árfolyammal, így az értékvesztés összege Ft-ban 6.000 eFt (20.000 EURx300 Ft/EUR). Ezek után kell a devizás részesedést és a devizás értékvesztést a mérlegfordulónapi – számviteli politikában választott – árfolyamra átértékelni. Ha a mérlegfordulónapi választott árfolyam 330 Ft/EUR, akkor a részesedést 1.200.000 Ft-tal fel kell értékelni [40.000 EUR x (330 Ft/EUR-300 Ft/EUR)]. Az értékvesztést átértékelésnél 600.000 Ft-tal kell felértékelni [20.000 EURx (330 Ft/EUR-300 Ft/EUR)]. Így az átértékelés együttes hatására 600.000 Ft árfolyamnyereség kerül elszámolásra.

Példa külföldi pénzürtékre szóló részesedés értékelésére

- ▶ Amennyiben a devizás részesedésre elszámolt értékvesztést a következő üzleti év mérlegfordulónapján vissza kell írni, akkor az értékvesztést könyv szerinti értéken – ami jelen esetben az előző üzleti év mérlegfordulónapján nyilvántartott érték – kell elszámolni. A nyilvántartott értékvesztés 20.000 EUR, 330 Ft/EUR árfolyamon 6.600 eFt. Ezek után kell a mérlegfordulónapi átértékelést végrehajtani.

Terven felüli értékcsökkenés

Terven felüli értékcsökkenést kell az immateriális jószágnál, a tárgyi eszköznél elszámolni akkor, ha

- ▶ az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ide értve a beruházást is) könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint ezen eszköz piaci értéke;
- ▶ az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert az immateriális jószág, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) a vállalkezási tevékenység változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan;

Terven felüli értékcsökkenés

- ▶ a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető;
- ▶ a befejezett kísérleti fejlesztés révén megvalósuló tevékenységet korlátozzák vagy megszüntetik, illetve az eredménytelen lesz;
- ▶ az üzleti vagy cégérték vagy az alapítás-átszervezés aktivált értékének könyv szerinti értéke - a jövőbeni gazdasági hasznokra vonatkozó várakozásokat befolyásoló körülmények változása következtében - tartósan és jelentősen meghaladja annak piaci értékét.

Terven felüli értékcsökkenés

- ▶ az érték csökkentését olyan mértékig kell végrehajtani, hogy az immateriális jószág, a tárgyi eszköz, a beruházás használhatóságának megfelelő, a mérlegkészítéskor érvényes (ismert) piaci értéken szerepeljen a mérlegben.
- ▶ amennyiben az immateriális jószág, a tárgyi eszköz, a beruházás rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan, megsemmisült vagy hiányzik, azt az immateriális javak, a tárgyi eszközök, a beruházások közül - a terven felüli értékcsökkenés elszámolása után - ki kell vezetni.

Terven felüli értékcsökkenés

- ▶ *a piaci érték alapján meghatározott terven felüli értékcsökkenést a mérleg fordulónapjával, az eszközök állományból történő kivezetése esetén meghatározott terven felüli értékcsökkenést a kivezetés időpontjával kell elszámolni*
- ▶ ha a piaci érték alapján meghatározott terven felüli értékcsökkenés elszámolásának okai már nem vagy részben állnak fenn, az elszámolt terven felüli értékcsökkenést meg kell szüntetni, az immateriális jószágot, a tárgyi eszközt piaci értékére - legfeljebb a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékére - vissza kell értékelni (*üzleti vagy cégérték esetében ez nem alkalmazható*)

Terven felüli értékcsökkenés

- ▶ *Ha az adott tárgyi eszközt nem használják a vállalkozási tevékenység során, fontos annak az ismerete, hogy azt mióta nem használják!*
- ▶ Ha az üzleti évben *már éven túl nem használták* a vállalkozási tevékenység végzése során, akkor az adott tárgyi eszközt a könyvekből ki kell vezetni. A könyvekből történő kivezetés előtt azonban meg kell állapítani a feleslegessé vált tárgyi eszköz piaci értékét. (A *piaci érték* jellemzően az adott tárgyi eszköz *hulladék-, illetve haszonanyag-értékével, várható eladási árával* határozható meg.)

Terven felüli értékcsökkenés

- ▶ Ha van – az előbbiek szerint – piaci értéke az adott tárgyi eszköznek, akkor ezen az értéken (de maximum a nettó értéken) a *tárgyi eszközt a vásárolt anyagok, áruk között készletre kell venni* közvetlenül a bruttó érték csökkentésével.
- ▶ A készletre vétel után, amennyiben a tárgyi eszköz könyv szerinti értéke nem nulla, a különbözet összegében először *terven felüli értékcsökkenést kell*, majd a tárgyi eszközt a könyvekből ki kell vezetni.
- ▶ Nulla könyv szerinti érték mellett a készletre vételi érték is nulla, és akkor a készletre vett alkatrészeket, tartozékokat sem lehet értékkel felvenni, csak mennyiségi nyilvántartásban szerepelhet.

Terven felüli értékcsökkenés

A számviteli politikai döntésnek megfelelő piaci érték alakulásának figyelemmel kísérése:

- várható eladási ár,
- utánpótlási ár
- összehasonlító árak
- egyéb módszer meghatározott ár vizsgálata.

Devizás tételek kötelező átértékelése

Mire vonatkozik:

- ▶ Részesedés, értékpapír, követelések és ezek értékvesztései
- ▶ Pénzeszközök
- ▶ Időbeli elhatárolások
- ▶ Kötelezettségek

Nem vonatkozik: saját tőke, immateriális javak, tárgyi eszközök, készletek (ezek mindig a beszámoló pénznemében meghatározottak)

Devizás tételek kötelező átértékelése

Átértékelés módszere

- ▶ Egyedi értékelés
- ▶ vevő-szállítói számlákat is egyedileg kell értékelni, összevont értékelés nem alkalmazható
- ▶ Értékvesztést is át kell értékelni
- ▶ Ha *az összevont átértékelési egyenleg veszteség*, akkor
Forgóeszközhitel és beruházási hitel
árfolyamvesztesége saját döntés alapján elhatárolható:
  - ha devizakészlettel nem fedezett
  - árfolyamnyereséggel nem ellentételezett

Devizás tételek kötelező átértékelése

Ha elhatárolásra kerül az árfolyamveszteség

- ▶ Kötelező céltartalékot képezni (arányszám hitelfelvételtől eltelt időtartam vagy beruházás aktiválástól eltelt időtartam/hitel teljes futamidő)
- ▶ Kötelező eredménytartalékból lekötött tartalék képzése (elhatárolt árfolyamveszteség és a céltartalék különbözetében)
- ▶ *Mivel 2020. év végén a hiteleknél veszteség várható, ha korábbi év(ek)ben döntöttek az elhatárolásról az adott hitelnél, akkor most is el kell határolni*

Példa az árfolyamveszteség elhatárolására

- ▶ A társaság 2020. január 31-jén gépberuházáshoz felvett 5 éves lejáratú euró-hitelt 1 millió euró összegben. Törlesztés minden év január 31-én történik a felvett hitel egyötöde összegében. A társaság MNB árfolyamot választott a devizás ügyletek forintosítására. Így az euró árfolyama 2020. január 31-jén 337 Ft/euró, 2020. december 31-én 365 Ft/euró. A társaság számviteli politikájában úgy döntött, hogy a beruházási hitel mérlegfordulónapi átértékeléséből adódó nem realizált árfolyamveszteséget időbelileg elhatárolja. A gépberuházást 2020. március 31-én aktiválták. A gép használati idejét 8 évben állapították meg.

Példa megoldása:

- ▶ Az euró-hitel forintértéke 2020. január 31-jén 337.000 eFt, december 31-én 365.000 eFt (mivel mérlegfordulónapig hiteltörlesztés nem volt). Az átértékelési különbözet így 28.000 eFt, amelyet a társaság időbelileg elhatárol (feltételezzük, hogy az árfolyamveszteség árfolyamnyereséggel nem ellentételezett és devizakészlettel nem fedezett).
- ▶ Céltartalék képzés a 2020. március 31-ei aktiválás miatt (a beruházás aktiválásától eltelt időtartamot kell a hitel figyelembe vehető futamidejéhez viszonyítani, mert a gép használati ideje hosszabb, mint a beruházási hitel futamideje): 9 hó/60 hónap arányában: 15 %,

Példa megoldása:

így a céltartalék összege $28.000 \text{ eFt} \times 15\% = 4.200 \text{ eFt}$

▶ Lekötött tartalék képzése (elhatárolt veszteség és a céltartalék különbözetében): $28.000 \text{ eFt} - 4.200 \text{ eFt} = 23.800 \text{ eFt}$.

▶ *Számlaösszefüggések:*

Az árfolyamveszteség elszámolása

T 876. Pénzügyi műveletek egyéb ráfordítása 28.000 eFt

K 444. Beruházási hitel devizában 28.000 eFt

Az árfolyamveszteség időbeli elhatárolásának elszámolása

Példa megoldása:

T 39. Aktív időbeli elhatárolások (halasztott ráfordítások)	28.000 eFt
K 876. Pénzügyi műveletek egyéb ráf.	28.000 eFt
A céltartalék képzésének elszámolása	
T 86. Egyéb ráfordítások	4.200 eFt
K 424. Egyéb céltartalékok	4.200 eFt
A lekötött tartalék képzésének elszámolása	
T 413. Eredménytartalék	23.800 eFt
K 414. Lekötött tartalék	23.800 eFt

Követelések értékelése

(behajthatatlan követelések)

- ▶ bizonylatoknak mérlegkészítés időpontjáig kell rendelkezésre állni
- ▶ végrehajtás során nincs fedezet (végrehajtó nemleges jegyzőkönyve) a hitelező a csődeljárás, a felszámolási eljárás, az önkormányzatok adósságrendezési eljárása során egyezségi megállapodás keretében elengedett (aláírt megállapodás)
- ▶ a felszámoló által adott írásbeli igazolás (nyilatkozat) szerint nincs fedezet,

Követelések értékelése

(behajthatatlan követelések)

- ▶ a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
- ▶ eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a fizetési meghagyásos eljárással, a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (végrehajtás illetéke, fizetési meghagyás illetéke, bírósági eljárás illetéke ügyvédi díj, közjegyzői díj, végrehajtói díj)

Követelések értékelése

(behajthatatlan követelések)

- ▶ az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása „igazoltan” nem járt eredménnyel (cégkivonat, visszajött levélküldemény)
- ▶ bíróság előtt érvényesíteni nem lehet (felszámolásnál, kényszertörlésnél be nem jelentett követelés)
- ▶ a hatályos jogszabályok alapján elévült.
- ▶ *évközi gazdasági esemény is lehet*
- ▶ Társasági adóalap: utolsó két jogcím társasági adóalap növelőt tétel
- ▶ ***Behajthatatlan követelésre visszakapott áfa egyéb bevétel (nincs önrevízió lezárt üzleti évekre)***

Osztalék jóváhagyás szabályai

- ▶ Az eredménytartalék és a tárgyévi adózott eredmény együttese a fedezet, de a mérlegfordulónap és a mérlegkészítés időpontja között a cégnek jóváhagyott (járó) osztalékot is figyelembe lehet venni (emiatt az eredménytartalék átmehet negatívba).
- ▶ Számviteli szempontból egy eredménytartalék van, de az adózási szabályok ezen belül megkülönböztetéseket előírnak, de ***adózási szempontból nincs felhasználási sorrend!!***)
- ▶ a tulajdonosoknak jóváhagyott osztalékot a ***jóváhagyás napján kell lekönyvelni*** az eredménytartalékból a kötelezettségekkel szemben: T 413 - K479

Osztalék jóváhagyás szabályai

- ▶ *Az eredménytartalék bevonásának sorrendje fontos lehet (pl. kivás adóalanyoknál és az Eva-ból, KATA-ból visszatérteknél is*
- ▶ A 2020-ban felvett osztalék előleg „állva” marad a követelések között, az osztalék jóváhagyásakor kerül összevezetésre.
- ▶ Járványhelyzet miatt mérlegelni kell sok vállalkozásnál hogy jóváhagy-e osztalékot

Kapott (járó) osztalék

- ▶ *a mérlegfordulónapig befolyt, járó osztalékot lehet elszámolni bevételként*
- ▶ azonos üzleti év esetén egyforma a tulajdonos és a tulajdonolt cég elszámolása

Fejlesztési tartalék számvitele

Adózási szabályok változása

A Tao. tv. 7. §-a (1) bekezdésének f) pontja szerint

- ▶ ***régi szabály:*** az eredménytartaléknak az adóévben lekötött tartalékba átvezetett és az adóév utolsó napján lekötött tartalékként kimutatott összege csökkenti az adózás előtti eredményt, de legfeljebb az adóévi adózás előtti nyereség 50 %-ával és legfeljebb adóévenként 500MFt
- ▶ ***új szabály:*** az adóévi adózás előtti nyereség és legfeljebb adóévenként 10 milliárd Ft (2019-re is alkalmazható volt)
- ▶ ***2020 év végén a 10 md Ft is törlésre került***

Adózási szabályok változása

- ▶ Amennyiben a vállalkozás a 2019-ben kezdődő adóévre vonatkozóan az új szabályok hatálybalépésének napjáig már nyújtott be társasági adóbevallást, és a 2019-ben kezdődő adóévre vonatkozóan elfogadott számviteli beszámolóval is rendelkezik, akkor az éves *társasági adóbevallást* 2020. szeptember 30-ig az Art. szerint *önellenőrzés keretében módosíthatta*, és ezzel egyidejűleg a 2019-ben kezdődő adóévre vonatkozó, elfogadott *számviteli beszámolója* tekintetében, szintén *önellenőrzés keretében* lekötött tartalékot képez.

Adózási szabályok változása

- ▶ Abban az esetben, ha a vállalkozás a 2019-ben kezdődő adóévre vonatkozóan az új szabály hatálybalépésének napjáig *társasági adóbevallást még nem nyújtott be, de* a 2019-ben kezdődő adóévre vonatkozóan *már elfogadott számviteli beszámolóval rendelkezett*, akkor a 2019. évi társasági adóbevallásában már tudta érvényesíteni az adóalap csökkentését, a 2019-ben kezdődő adóévre vonatkozó, elfogadott *számviteli beszámolója tekintetében* pedig továbbra is *önellenőrzés keretében tud lekötött tartalékot képezni.*

Adózási szabályok változása

A Tao. tv. hivatkozott előírásai szerint fejlesztési tartalék címen a társasági adóalap csökkentésnek egyik feltétele, hogy

- ▶ a képzett tartaléknak megfelelő összeget a lekötött tartalékból az eredménytartalékba átvezessék,
- ▶ azt a számvitelben az adóév utolsó napjára vonatkozóan lekötött tartalékként kimutassák.

Adózási szabályok változása

- ▶ Mivel az eredménytartaléknak a lekötött tartalékba történő átvezetése előfeltétele a társasági adóalap csökkentésnek, így *általában nem beszélhetünk a számviteli beszámoló ilyen irányú önellenőrzéséről, ezért tartalmaz a lezárt 2019. üzleti év beszámolójához kapcsolódóan a Tao. tv. külön számviteli beszámolóra vonatkozó önellenőrzési szabályokat.*

Számviteli szabály

- ▶ A számviteli törvény 3. §-a (3) bekezdése 1. pontjának az előírása szerint ellenőrzés ***a jóváhagyásra jogosult testület által elfogadott beszámolóval*** lezárt üzleti év(ek) adatainak – a gazdálkodó, illetve az adóhatóság általi – utólagos ellenőrzése az önellenőrzés, illetve az adóhatósági ellenőrzés keretében.
- ▶ A fogalomból következik, hogy ellenőrzésről (önellenőrzésről) tehát akkor beszélhetünk, ha a tulajdonos által elfogadott beszámolóban később hibát talál a vállalkozás vagy az adóhatóság.

Számviteli szabály

- ▶ ***Így a hibák feltárása tekintetében nem bír jelentőséggel, hogy a beszámoló mikor kerül letétbe helyezésre, illetve közzétételre.*** Ha például 2020. márciusában a tulajdonos a 2019. üzleti évi beszámolót elfogadta, de 2020. júliusában kiderült, hogy a 2019. üzleti évi beszámolóban hiba van, akkor a 2019. üzleti évi beszámoló már csak ellenőrzés (önellenőrzés) keretében javítható, függetlenül attól, hogy annak letétbe helyezésre, közzétételre csak 2020. szeptemberében került sor.
- ▶ ***A 2019-re végrehajtott számviteli önellenőrzés a 2019-re jóváhagyott osztalék fedezetét azonban nem érinti, mivel 2020-ban könyveljük az önellenőrzést!!***

Számviteli szabály

- ▶ a fejlesztési tartalék képzését *nem befolyásolja*, hogy a vállalkozásnak *mekkora eredménytartalék áll rendelkezésre*, mert a Tao. tv. nem tartalmaz olyan előírást, hogy csak pozitív eredménytartalékból lehet ezt a lekötést teljesíteni.
- ▶ ezt a lekötést az eredménytartalékkal szemben el kell számolni akkor is, ha a lekötött tartalék növekedése miatt az eredménytartaléknak negatív egyenlege lesz, vagy a negatív egyenlege nő.
- ▶ *ha nem kerül mérlegfordulónapon lekötésre, akkor a társasági adóalap csökkentés lehetősége nem áll fenn (ezért van külön önellenőrzési szabály).*

Számviteli szabály

- ▶ A fejlesztési tartalék képzésének elszámolása a 2019. üzleti év mérlegfordulónapjával, amennyiben a 2019. üzleti évi beszámoló még nem került elfogadásra:

T 413. Eredménytartalék

K 414. Lekötött tartalék

- ▶ A 2019. üzleti évre képzett fejlesztési tartalék képzésének *elszámolása* önellenőrzés keretében *2020-ban*, amennyiben a 2019. üzleti évi beszámoló már elfogadásra, a társasági adóbevallás benyújtásra került:

Számviteli szabály

T 413. Eredménytartalék (2019)

K 414. Lekötött tartalék (2019)

[Kapcsolódó tétel: a 2019. évi társasági adótöbblet elszámolása

T 4611. (2019) Társasági adó kötelezettség

K 891. (2019) Társasági adó

Adózási szabály

Fejlesztési tartalék felhasználása

- ▶ A Tao. tv. 7. §-a (15) bekezdésnek előírása szerint a vállalkozás a fejlesztési tartalékot a lekötése adóévét követő **négy adóévben** megvalósított beruházás bekerülési értékének megfelelően oldhatja fel.
- ▶ a beruházás fogalmánál a számviteli törvény 3. §-a (4) bekezdése 7. pontjának az előírásából kell kiindulni.

Adózási/számviteli szabály

- ▶ A Tao. tv. előírásából következik, hogy *a fejlesztési tartalék feloldása nem a beruházás üzembe helyezéséhez* (tárgyi eszköz aktiválásához) **kapcsolódik**, hanem a megvalósított beruházás bekerülési értékének a *beruházások főkönyvi számlán* történő elszámolásához.
- ▶ Több évig tartó beruházás esetén ez azt jelenti, hogy a megképzett fejlesztési tartalékot az egyes üzleti évek (adóévek) beruházási értékének(részösszegének) megfelelően kell feloldani nem a beruházás befejezésekor.

Adózási szabály

Kizáró feltételek

- ▶ A Tao. tv. előírásából következően a fejlesztési tartalékot nem lehet olyan eszközbeszerzésre feloldani, amely eszközbeszerzés a számviteli elszámolásokban nem jelenik meg a beruházás főkönyvi számlán (pl. vagyoni értékű jogok, szellemi termékek).
- ▶ A Tao. tv. 7. §-a (15) bekezdésének az előírása szerint a vállalkozás a ***fejlesztési tartalékot nem használhatja*** fel a nem pénzbeli vagyoni hozzájárulásként, a térítés nélkül átvett eszköz címen, valamint az olyan tárgyi eszközzel kapcsolatban elszámolt beruházásra, ***amely tárgyi eszközre nem számolható el vagy nem szabad elszámolni terv szerinti értékcsökkenést.***

Adózási szabály

kivéve a műemlék, illetve a helyi egyedi védelem alatt álló épületet, építményt.

- ▶ A fejlesztési tartalék feloldásának elszámolása, legkésőbb az üzleti év mérlegfordulónapjával:

T 414. Lekötött tartalék

K 413. Eredménytartalék

Példa az önellenőrzés hiba és hibahatásainak minősítésére, illetve azok számviteli elszámolására

- ▶ A vállalkozás a lezárt (tulajdonos által elfogadott) 2019-es üzleti évhez kapcsolódóan 2020. július 10-én önellenőrzés keretében 100.000 eFt fejlesztési tartalékot képzett. A társasági adó kulcs 9%.
- ▶ *Az ellenőrzés megállapításának következményei:*
- ▶ A fejlesztési tartalék képzése miatt csökken 9.000 eFt-tal a 2019. üzleti év társasági adófizetési kötelezettsége, az adófizetési kötelezettség csökkenése miatt 9.000 eFt-tal nő az adózott eredmény. Ezen túlmenően a fejlesztési tartalék megképzése miatt 100.000 eFt-tal csökken az eredménytartalék és ugyanezen összeggel nő a lekötött tartalék.

Példa az önellenőrzés hiba és hibahatásainak minősítésére, illetve azok számviteli elszámolására

A hiba és hibahatások összesítése:

Eredményt érintő hiba:

- ▶ a társasági adótöbblet (9%-os adókulccsal) 9.000eFt

Saját tőkét érintő hibahatás:

- ▶ adózott eredmény növekszik 9.000 eFt
- ▶ eredménytartalék csökken 100.000 eFt

- ▶ lekötött tartalék növekszik 100.000 eFt
- ▶ Hiba és hibahatás együttes (előjeltől független) összege: 218.000 eFt

Példa az önellenőrzés hiba és hibahatásainak minősítésére, illetve azok számviteli elszámolására

- ▶ A hiba minősítése a mérlegfőösszeg alapján a számviteli törvény szerinti mértékek figyelembe vételével (mérlegfőösszeg 2%-a)
- ▶ 2019. évi beszámoló mérleg főösszege 4.000.000 eFt. A vállalkozás 2019. üzleti évi mérlegfőösszegének 2 %-a 80.000 eFt ($4.000.000 \text{ eFt} \times 2\%$).
- ▶ A hiba és hibahatások együttes összege 218.000 eFt, ami meghaladja a mérlegfőösszeg 2 %-át, így a hiba – 2019. üzleti évet érintően – jelentős összegűnek minősül. Az ellenőrzés 2019. üzleti évet érintő hatásai miatt a 2020. üzleti évre három oszlopos beszámolót kell majd készíteni.

Példa az önellenőrzés hiba és hibahatásainak minősítésére, illetve azok számviteli elszámolására

- ▶ *Az ellenőrzés hatásainak elszámolása a 2020. üzleti évben:*
- ▶ A 2019. üzleti évet érintő helyesbítéseket a 2020. üzleti év folyó könyvelésében kell elszámolni. A hiba elszámolásánál a könyvelésben az előző éveket érintő tételeket el kell különíteni a tárgyévi tételektől úgy, hogy az ellenőrzés (önellenőrzés) elszámolása az érintett éveknél megfelelő évszámmal ellátott főkönyvi számlákon történjen.

Példa az önellenőrzés hiba és hibahatásainak minősítésére, illetve azok számviteli elszámolására

2019. évi társasági adótöbblet elszámolása:

T 4611. (2019) Társasági adó kötelezettség 9.000 eFt

K 891. (2019) Társasági adó 9.000 eFt

A 2019. üzleti évre képzett fejlesztési tartalék képzésének elszámolása:

T 413. Eredménytartalék (2019) 100.000 eFt

K 414. Lekötött tartalék (2019) 100.000eFt

Példa az önellenőrzés hiba és hibahatásainak minősítésére, illetve azok számviteli elszámolására

- ▶ Mivel a 2019. évi hiba, jelentős összegű hibának minősül, ezért a hibák és hibahatások nem képezik a 2020. üzleti évi mérleg és eredménykimutatás részét, azokat külön (középső) oszlopon kell bemutatni.
- ▶ Így a 2020. üzleti évi könyvelés keretében az eredményváltozást – a számviteli törvény 37. §-a (1) bekezdésének a) és (2) bekezdésének a) pontja alapján – az adózott eredményen keresztül az eredménytartalékba az év végi zárás keretében át kell vezetni az alábbiak szerint:

Példa az önellenőrzés hiba és hibahatásainak minősítésére, illetve azok számviteli elszámolására

- ▶ Ráfordítások átvezetése az adózott eredményre:

T 891. (2019) Társasági adó	9.000 eFt
-----------------------------	-----------

K 493. (2019) Adózott eredmény	9.000 eFt
--------------------------------	-----------

Adózott eredmény átvezetése az eredménytartalékba:

T 493. (2019) Adózott eredmény számla	9.000 eFt
---------------------------------------	-----------

K 413. Eredménytartalék	9.000 eFt
-------------------------	-----------

Példa az önellenőrzés hiba és hibahatásainak minősítésére, illetve azok számviteli elszámolására

- ▶ Amennyiben a 2019. üzleti évi hiba és hibahatások nem jelentős összegű hibának minősülnének, akkor a 891. (2019) Társasági adó kötelezettség főkönyvi számlán elszámolt 9.000 eFt-ot a 2020. üzleti adatai tartalmazzák, így azok a 2020. üzleti év zárása keretében nem kerülnének az adózott eredményre átvezetésre.

Példa az önellenőrzés hiba és hibahatásainak minősítésére, illetve azok számviteli elszámolására

- ▶ Ebben az esetben a 891. (2019) Társasági adó kötelezettség főkönyvi számlán elszámolt 9.000 eFt K egyenleget a 2020. üzleti évi beszámoló eredménykimutatásának összeállításakor az eredménykimutatás Adófizetési kötelezettség sorába kellene beállítani.
- ▶ Így ebben az esetben az eredménykimutatás Adófizetési kötelezettség sora a 2020. üzleti évi társasági adófizetési kötelezettség összegével (a bevallással) nem egyezne meg, mert a sor a nem jelentős hiba társasági adóját is tartalmazná.

Üzembe helyezés után az értékcsökkenési leírás elszámolása

- ▶ A fejlesztési tartalékból megvalósított tárgyi eszköz értékcsökkenési leírására vonatkozóan a *Tao. tv.* 1. számú mellékletének 12. pontja tartalmaz előírást. E szerint az adózás előtti eredmény csökkentéseként *elszámolt értékcsökkenési leírásnak kell tekinteni a tárgyi eszköz beszerzése, előállítása alapján felhasznált (feloldott) fejlesztési tartalék összegét* azzal, hogy az értékcsökkenési leírás az adóév első napjától, illetve a tárgyi eszköz üzembe helyezésének napjától folytatható.

Üzembe helyezés után az értékcsökkenési leírás elszámolása

- ▶ Az üzembe helyezett tárgyi eszköz értékcsökkenését számvitelben a vállalkozás által meghatározott használati évekre kell elszámolni, azaz *számviteli szempontból nem értelmezhető, hogy a felhasznált fejlesztési tartalék erejéig az értékcsökkenési leírás elszámoltnak tekintendő.*

Példa fejlesztési tartalékból beszerzett eszköz értékcsökkenési leírására

- ▶ A vállalkozás 10 millió Ft bekerülési értékű tehergépjárművet szerzett be. Az üzembe helyezés 2020. január 1-jével megtörtént. A jármű használati ideje 5 év, maradványérték nem került megállapításra, így a leírási kulcs 20%. Évente elszámolandó értékcsökkenési leírás: $10 \text{ millió Ft} \times 20\% = 2 \text{ millió Ft}$.
- ▶ A vállalkozás 2019. évben 7 millió Ft fejlesztési tartalékot képzett. A jármű beszerzéséhez kapcsolódóan 5 millió Ft fejlesztési tartalék került felhasználásra.

Példa fejlesztési tartalékból beszerzett eszköz értékcsökkenési leírására

- ▶ A Tao. tv. 1. számú mellékletének 12. pontja alapján 2020. január 1-jén a jármű bruttó értéke 10 millió Ft, a Tao. tv. szerint elszámoltnak tekintett értékcsökkenés 5 millió Ft (a felhasznált fejlesztési tartalék összege).
- ▶ Mivel a járműnek 2020. január 1-jén még van számított nyilvántartási értéke (10 millió Ft - 5 millió Ft = 5 millió Ft), ezért a társasági adóalapnál is az üzembe helyezés napjától az értékcsökkenési leírás érvényesíthető.

Példa fejlesztési tartalékból beszerzett eszköz értékcsökkenési leírására

- ▶ A Tao. tv. előírása alapján a leírási kulcs szintén 20%, így a társasági adóalapnál érvényesíthető értékcsökkenés összege évente: $10 \text{ millió Ft} \times 20\% = 2 \text{ millió Ft}$.
- ▶ Társasági adó mértéke a használati évek alatt: 9%.
- ▶ Az értékcsökkenési leírás és a társasági adóalap a használati évekre az alábbiak szerint alakul.

Példa fejlesztési tartalékból beszerezett eszköz értékcsökkenési leírására

▶ 2020.

▶ Számvitelben elszámolt értékcsökkenési leírás:

T 57. Értékcsökkenési leírás	2 millió Ft
K 149. Gépek, berendezések, járművek értékcsökkenése	2 millió Ft

▶ Társasági adóalap:

    növelő: 2 millió Ft

    csökkentő: 2 millió Ft

Társasági adófizetési kötelezettség-hatás: 0 Ft.

Példa fejlesztési tartalékból beszerezett eszköz értékcsökkenési leírására

▶ 2021.

▶ Számvitelben elszámolt értékcsökkenési leírás:

T 57. Értékcsökkenési leírás 2 millió Ft

K 149. Gépek, berendezések, járművek értékcsökkenése
2 millió Ft

▶ Társasági adóalap:

növelő: 2 millió Ft

csökkentő: 2 millió Ft

Társasági adófizetési kötelezettség-hatás: 0 Ft.

Példa fejlesztési tartalékból beszerzett eszköz értékcsökkenési leírására

▶ 2022.

▶ Számvitelben elszámolt értékcsökkenési leírás:

T 57. Értékcsökkenési leírás 2 millió Ft

K 149. Gépek, berendezések, járművek értékcsökkenése
2 millió Ft

▶ Társasági adóalap:

növelő: 2 millió Ft

csökkentő: 1 millió Ft

Társasági adófizetési kötelezettség-hatás: $1 \text{ millió Ft} \times 9\% =$

90eFt.

Példa fejlesztési tartalékból beszerezett eszköz értékcsökkenési leírására

- ▶ Megjegyzés: 2022. január 1-jén a jármű Tao. tv. szerinti számított nyilvántartási értéke 1 millió Ft (10 millió Ft- 5 millió Ft- 2 millió Ft- 2millió Ft),
- ▶ ezért 2022-ben már csak 1 millió Ft-tal lehet a társasági adóalapot csökkenteni.

Példa fejlesztési tartalékból beszerezett eszköz értékcsökkenési leírására

▶ 2023.

▶ Számvitelben elszámolt értékcsökkenési leírás:

T 57. Értékcsökkenési leírás 2 millió Ft

K 149. Gépek, berendezések, járművek
értékcsökkenése 2 millió Ft

▶ Társasági adóalap:

növelő: 2 millió Ft

csökkentő: 0 Ft

Társasági adófizetési kötelezettség-hatás: $2 \text{ millió Ft} \times 9\% = 180 \text{ eFt}$.

Példa fejlesztési tartalékból beszerezett eszköz értékcsökkenési leírására

▶ 2024.

▶ Számvitelben elszámolt értékcsökkenési leírás:

T 57. Értékcsökkenési leírás	2 millió Ft
K 149. Gépek, berendezések, járművek értékcsökkenése	2 millió Ft

▶ Társasági adóalap:

növelő:	2 millió Ft
csökkentő:	0 Ft

Társasági adófizetési kötelezettség-hatás: $2 \text{ millió Ft} \times 9\% = 180 \text{ eFt}$.

Példa fejlesztési tartalékból beszerzett eszköz értékcsökkenési leírására

- ▶ *Következtetés:*
- ▶ A vállalkozás a 2019-ben megképzett fejlesztési tartalék után nem fizette meg a társasági adót.
- ▶ Az eszköz használati ideje alatt viszont a társasági adót meg kell fizetni. A számok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a társasági adófizetési kötelezettség-hatás akkortól jelenik meg, amikor az eszköz Tao. tv. szerinti nyilvántartási értéke 0 lesz és így társasági adóalap csökkentéssel már nem tud élni a vállalkozás, viszont a jármű értékcsökkenési leírása számvitelben tovább folytatódik.

Példa fejlesztési tartalékból beszerezett eszköz értékcsökkenési leírására

- ▶ Jelen esetben 2022-től kezdve kell a társasági adót megfizetni. A jármű használati ideje alatt összesen 5 millió Ft-tal kell a társasági adóalapot megnövelni, ami összeg a felhasznált fejlesztési tartalék összegével egyezik meg. ***Így a fejlesztési tartalék képzése és felhasználása gazdasági tartalmát tekintve nem más, mint halasztott adófizetés.***
- ▶ Ezért – ha van választási lehetőség – célszerű a fejlesztési tartalékot minél hosszabb használati idejű eszközhöz feloldani (pl. ingatlanok), mert a halasztott adófizetés annál később fog jelentkezni.

Saját tőkevesztés számvitele

Tőkevédelmi szabályok (Ptk.)

„Lassú” (folyamatos) tőkevesztés (Ptk.3:133.§)

Ha a társaság az egymást követő két üzleti évben nem rendelkezik a társasági formához tartozó előírt jegyzett tőke összegének megfelelő saját tőkével, akkor a társaság tulajdonosai kötelesek a 2. év beszámolójának elfogadásától számított három hónapon belül a **saját tőke pótlásáról gondoskodni**. Ha ezt elmulasztják, akkor 60 napon belül **megszűnik a társaság**, vagy **át kell alakulnia** olyan társasággá, amely követelménynek eleget tesz.

Tőkevédelmi szabályok (Ptk.)

- ▶ *Közbenső mérleggel nem* lehet dokumentálni, hogy a saját tőke helyreállt, ezért a tulajdonosoknak intézkedést kell hozni.
- ▶ Tört üzleti évek beszámolóit is számítanak (pl. 2020. év közben tért át a cég Tao-ról KIVÁ-ra, akkor tört üzleti éves beszámolókkal rendelkeznek)

Tőkevédelmi szabályok (Ptk.)

Hirtelen tőkevesztés

Kft [Ptk. 3:189. § a)-b) pont]

A taggyűlés kötelező összehívása

- ▶ Az ügyvezető késedelem nélkül köteles összehívni a taggyűlést vagy annak ülés tartása nélküli döntéshozatalt kezdeményezni a szükséges intézkedések megtétele céljából, ha tudomására jut, hogy

Tőkevédelmi szabályok (Ptk.)

- ▶ a társaság *saját tőkéje veszteség folytán a törzstőke felére csökkent;*
- ▶ a társaság *saját tőkéje a törzstőke törvényben meghatározott minimális összege alá csökkent*
- ▶ a taggyűlés ezzel kapcsolatos határozatait *három hónapon belül végre kell hajtani.*
- ▶ ha a taggyűlés befejezését követő három hónapon belül az összehívásra okot adó, körülmény változatlanul fennáll, a törzstőkét le kell szállítani.

Tőkevédelmi szabályok (Ptk.)

Rt (3:270. §)

A közgyűlés kötelező összehívásának esetei

- ▶ Az igazgatóság köteles *nyolc napon belül* a szükséges intézkedések megtétele céljából a közgyűlést összehívni, ha bármely tagjának tudomására jut, hogy
- ▶ a részvénytársaság *saját tőkéje veszteség következtében az alaptőke kétharmadára csökkent;*

Tőkevédelmi szabályok (Ptk.)

- ▶ a részvénytársaság *saját tőkéje az alaptőke törvényben meghatározott minimális összege alá csökkent*
- ▶ részvényesek kötelesek olyan határozatot hozni, amely alkalmas a megjelölt okok megszüntetésére; vagy dönteniük kell a társaság átalakulásáról, egyesüléséről vagy szétválásáról;
- ▶ a közgyűlés ezzel kapcsolatos határozatait *három hónapon belül végre kell hajtani*
- ▶ ha három hónapon belül az összehívásra okot adó körülmény változatlanul fennáll, az alaptőkét le kell szállítani.

Saját tőke rendezés lehetőségei

- ▶ Pótbefizetés (társasági szerződésnek lehetőséget kell adni rá) pénztől eltérő eszközben is lehet (ha apportképes), pénzügyi rendezéskor, eszköz átadásakor kell elszámolni
- ▶ Ázsiós tőkeemelés: cégbírósági bejegyzéskor jelenik meg (bármilyen apportképes eszközzel teljesíthető)
- ▶ Tőkeleszállítás jegyzett tőkén felüli saját tőke javára (cégbírósági bejegyzéskor jelenik meg)

Saját tőke rendezés lehetőségei

- ▶ Értékelési tartalék (piaci értékelés) bevezetése (mikro beszámolónál nem lehet!)
- ▶ Tulajdonosi követelés elengedése, véglegesen kapott pénzeszköz
  - a bevétel társasági adóalap része, kivéve az osztalék elengedése
  - ajándékozási illeték magánszemély tulajdonosnál, kivéve az osztalék elengedését

Saját tőke rendezés lehetőségei

Átalakulás mérlegelése

- ▶ Jogutódnak nem lehet a vagyommérlegében negatív saját tőke elem (eredménytartalék), ezt rendezni kell
- ▶ Tőketartalékból (a vagyon felértékelése a tőketartalékot növeli), vagy jegyzett tőkéből
- ▶ Ha ezek a tőkeelemek nem elegendőek, akkor vagyoni hozzájárulást kell teljesíteni

Köszönöm a megtisztelő
figyelmüket !